

Perseïden 1997 : Post Orion

Olga van Mil ¹

1. Vioolveld 31, 2914 CH Nieuwerkerk a.d. IJssel

In oktober 1996 besloten wij om samen met Hans Betlem twee nieuwe camerabatterijen te bouwen. Deze zouden dan gebruikt kunnen worden tijdens de Leonidenactie van dat zelfde jaar. Een week lang werd er hard gewerkt en eind oktober waren de camerabatterijen dan ook gebruiksklaar.

Tijdens de Leonidenactie (verslag: zie Radiant december 1996) kregen deze batterijen hun vuurdoop. Kou, wind en sneeuwstormen hebben ze doorstaan. Zelfs een aanrijding met een politieauto die 's nachts langskwam hebben ze overleefd. Ook het doordraaien met de hand lukte zelfs nog met strenge vorst.

Helaas bleef het aantal opnames, door het slechte weer, beperkt tot 6.

Een van de weinige sterrenbeelden die nog een hele tijd zichtbaar waren, was Orion. Er werd besloten om onze camper in plaats van groen, Orion te noemen. Jeffrey en ik bedachten dat het misschien wel leuk was om in ieder geval tijdens maximumnachten met post Orion actief te zijn. We zouden dan vanuit Varsseveld naar een geschikte plaats in de omgeving kunnen gaan. Guus zou dan als derde waarnemer, met als enige een rijbewijs, mee kunnen gaan.

In de laatste week van Juli zijn Guus, Hans Betlem en Michelle van Rossum op zoek gegaan naar een geschikte waarnemingsplaats. Zij vonden een geschikt weilandje ergens in Duitsland.

Dinsdag 5 augustus

We zijn inmiddels al twee dagen in Varsseveld en we hebben er al een heldere nacht op zitten.

Als we tijdens het Perseïdenmaximum in Duitsland willen gaan waarnemen, dan zullen we toch eigenlijk een keer

moeten testen of de waarnemingsplaats wel geschikt is en of alle apparatuur wel goed werkt. Dus waarom niet vannacht vast in Duitsland waarnemen.

De spullen worden in een vlot tempo ingepakt en na een goede avondmaaltijd vertrekken we naar Duitsland.

Het weilandje blijkt erg moeilijk terug te vinden, maar na goed zoeken en heel wat heen en weer rijden vinden we het in een klein plaatsje genaamd Lüllingen.

Op het moment dat we uit de bus stappen worden we aangevallen door een heel leger muggen. Om ernstige wonden en bloedige moordaanslagen te voorkomen, stappen we maar weer snel in om lange kleren aan te doen en ons op een vredige manier te bewapenen met een muggenstift. Gelukkig begrijpen de muggen ons en kunnen we beginnen met het opzetten van de camerabatterijen.

Om 21.10 UT zetten we de camera's open en startten we met het visuele waarnemen.

Al snel blijkt dat het in Lüllingen eigenlijk nooit echt donker wordt. Er is zoveel licht van de omgeving, dat alleen het zenit nog maar een beetje helder is.

Als we om 01.00 UT stoppen besluiten we dan ook om niet meer naar Lüllingen terug te gaan.

Woensdag 6 augustus

Na het ontbijt worden eerst de waarnemingen uitgewerkt. Daarna komt natuurlijk de vraag: Lüllingen is geen geschikte plaats, maar wat dan?

De kaart van Nederland wordt er bijgepakt. Er blijkt eigenlijk maar een goede oplossing: Bussloo.

Zo gaan we dus enige uren later, na een telefoontje met Alex Scholten, op

weg naar de Volkssterrenwacht in Bussloo.

In Bussloo maken we kennis met Hans Luidens, die enigszins verbaasd is ons in Bussloo te zien. Er komen natuurlijk niet dagelijks jongeren aanrijden met een busje vol waarnemingsapparatuur. Na enige uitleg biedt hij aan om het stroomkastje voor ons open te maken zodat we de generator niet hoeven te gebruiken.

Bussloo blijkt een geschikte waarnemingsplaats te zijn. Er is alleen wat storend licht in het noorden. Maar dan kijk je toch gewoon niet naar het noorden. In ieder geval hebben we nu een geschikte waarnemingsplaats voor de maximumnacht gevonden.

Donderdag 7 augustus

Het ziet er naar uit dat het nog wel een paar nachten helder zal worden. Om wat energie te besparen, blijven we vannacht maar weer eens in Varsseveld. Dan kunnen we ook weer een nachtje geheel visueel waarnemen zonder ook maar over camera's na te hoeven denken. Verder is het ook nog erg nuttig om de "nieuwe" waarnemers in Varsseveld wat waarnemingstechnieken uit te leggen.

Vrijdag 8 augustus

Natuurlijk gaan we vannacht weer naar Bussloo. Er is vanavond een Kijk-in over meteoren en we willen wel eens zien of al die verhalen waar zijn dat er dan zoveel publiek is. En ze blijken waar te zijn. We kunnen niet eens meer parkeren op de parkeerplaats bij de sterrenwacht. Dan rijden we maar gelijk het waarnemingsterein op. Er zijn heel wat mensen ijverig met telescopen bezig. We bespreken met hen waar we onze camerabatterijen neer zullen zetten, zodat zij geen last

van ons hebben. Als deze staan lopen we naar de sterrenwacht toe, en of meteoren nu zo bijzonder zijn of niet er is inder geval wel veel belangstelling voor de lezing van Alex Scholten. Ik heb namelijk nog nooit zoveel mensen in zo'n klein zaaltje bij elkaar gezien. Een aantal medewerkers staan buiten voor de deur te praten. Zij vragen ons of we ook met het Perseïdenmaximum gaan waarnemen. Zij willen dan namelijk ook met een aantal mensen gaan waarnemen en misschien is het wel leuk om samen waar te nemen.

We spreken af dat als het helder is dat we dan in ieder geval naar de sterrenwacht zullen komen.

Als de lezing afgelopen is gaan we terug naar onze camerabatterijen.

Daar geven we uitleg aan mensen die ons vragen hoe de camera's werken en wat we nu precies met de camera's fotograferen.

Ook blijkt dat tijdens de lezing verteld is dat de Mir te zien zou zijn, want bij elke satelliet die langs komt roepen er wel een aantal mensen: "Kijk daar heb je de Mir". Als de Mir eindelijk echt langs komt, zijn de meesten van deze mensen al naar huis vertrokken.

Om 01:30 UT stoppen we met waarnemen en gaan terug naar Varsseveld.

Zaterdag 9 Augustus

Ook vannacht gaan we weer naar Bussloo. Als we alles hebben klaargezet, gaan we nog even zwemmen in de plas om af te koelen. Al dobberend in het water zien we de eerste meteor in de schemering verschijnen: het begin van een misschien wel mooie nacht.

Helaas is deze nacht maar van korte duur. Na ongeveer een uur zien we de bewolking optrekken. Dus ruimen we alles maar weer op en gaan we weer naar Varsseveld.

Als we in Varsseveld aankomen is de hemel op enkele kleine wolkjes na, weer helder.

Helaas is het al aan het schemeren, zodat van waarnemen niet zoveel meer terecht komt.

Het tijdelijk onderkomen van post Orion op de camping nabij Volkssterrenwacht Bussloo. Links de computeropstelling met de camerabatterijen als computertafel. Ook te velde gaat het uitmeten aan de Geminiden 1996 door. De Honda aggregaat leverde de elektriciteit.

Zondag 10 Augustus

Het maximum nadert en nog altijd is het helder. Hoe lang zal het nog zo blijven? De weerberichten voorspellen een onweersfront voor de komende dagen. Misschien is vannacht wel onze laatste heldere nacht.

Om deze nacht van schemering tot schemering te kunnen waarnemen besluiten we om op zoek te gaan naar een camping in Bussloo waar we na de waarnemingsactie kunnen overnachten. We vinden een camping in Wilpachterhoek. Het blijkt een boerencamping te zijn.

s'avonds zetten we eerst onze tent op en gaan dan naar de sterrenwacht. Daar blijkt dat we een zeer noodzakelijk iets zijn vergeten mee te nemen, namelijk eten en drinken. Dat wordt dan de rest van de nacht leven op hoestsnoepjes en aspirientjes. Gelukkig blijken een aantal medewerkers van de sterrenwacht zo aardig om ons van eten te voorzien. Zodat we toch de nacht nog doorkomen.

We gaan door met waarnemen tot diep in de schemering. Dan ruimen we onze spullen op en gaan naar de camping.

Maandag 11 augustus

Om 11 uur MET worden we wakker door de warmte. Het blijkt dat we onze tent in de zon hebben opgezet. Maar ja gisterenavond was de zon al bijna onder. We besluiten om op te staan en te gaan ontbijten. Volgens verhalen schijnt het eten bij bakker Brill heel erg goed te zijn. Dat moeten we natuurlijk even uittesten. En inderdaad het eten blijkt fantastisch. Helaas is het ook erg duur zodat we dat niet te vaak kunnen doen.

Na het eten gaan we op zoek naar een supermarkt om boodschappen te doen. We vinden een Super- supermarkt in Voorst. De supermarkt blijkt niet zo heel erg super te zijn. Ze verkopen er namelijk geen zonnebrandcrème en dat is toch wel een noodzakelijk iets als je van plan bent om de rest van de dag bij de plas te gaan luieren.

Dan maar op zoek naar een apotheek. Die blijkt gesloten te zijn. In Twello vinden we uiteindelijk onze zonnebrandcrème. Als we de zon en de plas zat zijn gaan we terug naar de camping. Daar werken we onze waarnemingen uit op de computer, die we met behulp van de generator laten werken.

Een aantal mensen die van de camping komen vraagt wat we nu eigenlijk doen. Ook komen er mensen naar ons toe die vertellen dat ze vannacht wel vijf meteoren hadden gezien.

Rond etenstijd gaan we op zoek naar een restaurant om te eten. We komen bij een pannenkoekenhuis in Voorst terecht.

Als iedereen genoeg gegeten heeft gaan we op weg naar de sterrenwacht.

Daar worden we verwelkomd door Hittie Dales. André Oudbier, Alwin van den Berg en Tiemen Jansen.

Tiemen blijkt zelfs van plan te zijn meteoren te gaan fotograferen.

Om 21:00 uur UT starten we met waarnemen. Er worden vele meteoren gezien. Even na 01 UT verschijnen twee heldere meteoren. Een in het Noorden die alleen door Jeffrey gezien wordt. We hebben geen noordwaarnemer, maar Jeffrey is net de camera's aan het doordraaien, kijkt toevallig naar het noorden en ziet de vuurbol. Gelukkig voor de anderen die net de eerste vuurbol van de nacht hebben gemist verschijnt er even later nog een maar nu in het zuiden, zodat iedereen hem kan zien.

Even verschijnen er nog een paar heldere meteoren, zullen we toch een uitbarsting krijgen?

Helaas na nog drie meteoren lijkt de show weer over. Valse hoop dus.

Even later komt er een politieauto aanrijden. De agenten komen even kijken of we geen rare dingen aan het doen zijn, zoals het mollen van de sterrenwacht en dergelijke. Guus is op dat moment bezig de camera's door te draaien. Een van de agenten wil ook wel eens zien wat wij aan het doen zijn en vordert daarom Guus zijn stoel. Gelukkig moeten ze na ongeveer vijf minuten weer verder zodat Guus ook weer kan waarnemen.

We gaan door met waarnemen tot diep in de schemering.

Als we alles opgeruimd hebben gaan we nog even de sterrenwacht in. Daar spreken we af dat we vanavond weer vroeg bij de sterrenwacht zullen zijn, zodat we onze camera's op kunnen

Figuur 2 : De fraaiste treffer van post Orion is de Perseïde vuurbol van 13 augustus 0h07m08s UT, hoog in het noorden. De vuurbol is ook gefotografeerd vanuit Biddinghuizen, Varsseveld en Lheebroek (astrokamp)

zetten voor er eventuele bezoekers komen.

Terwijl we terug lopen zien we nog drie hele heldere meteoren verschijnen. Eigenlijk zouden we nu de zon uit moeten kunnen zetten. Helaas kan dat niet. Dus gaan we maar naar de camping om van onze nachtrust te kunnen genieten.

Dinsdag 12 Augustus

Weer worden we wakker door de warmte. Guus is al de tent uit. Als we ook de tent uit gaan komt Guus net aanlopen. Het blijkt dat hij even naar de wc wilde gaan maar opgehouden werd door allemaal mensen die veel belangstelling hadden voor meteoren. Na het ontbijt nemen we een douche. Omdat we geen films meer hebben bellen we naar Varsseveld. Daar staat de telefoon nog niet aan. Waarschijnlijk slaapt iedereen nog. Over een uurtje nog maar een keer proberen.

Guus en Jeffrey gaan hun waarnemingen uitwerken. Weer wordt de computer te voorschijn gehaald. Ik besluit dat ik nog wel een leeg bandje heb en

dat mijn waarnemingen best even kunnen wachten. Na een plekje in de bijna zeldzame schaduw te hebben gevonden, val ik in slaap.

Als ik weer wakker wordt en naar boven kijk zie ik tot mijn grote schrik dat de hemel bedekt is met sluibewolking.

Weer wordt er naar Varsseveld gebeld. Nu blijken ze wel wakker te zijn. Volgens Hans trekt de sluibewolking wel weer weg en moeten we dus zorgen dat we film hebben voor vannacht.

Kees Roos biedt aan om de film naar Bussloo te komen brengen. Rond vijf uur zal hij bij de sterrenwacht zijn.

We gaan naar Twello om nog wat boodschappen te doen. Daarna gaan we naar de sterrenwacht.

Als we de films willen verwisselen blijkt dat de helft van de camera's niet meer terug draait. De film blijkt te zijn gebroken. Gelukkig blijken ze in Bussloo een zeer degelijke donkere kamer te hebben, namelijk het damestoilet.

Guus en Jeffrey halen de films uit de camera's en bergen deze veilig op. Alle camera's worden weer van nieuwe film

voorzien en weer op de batterijen teruggezet.

Er komt een aantal bezoekers naar de sterrenwacht toe en zij krijgen uitleg van de medewerkers van de sterrenwacht. Weer blijkt dat de bezoekers snel weer verdwenen zijn.

Als het goed donker is blijkt dat de hemel niet echt helder is. Alleen sterren helderder dan magnitude 3 zijn te zien.

Guus en Jeffrey besluiten dat het nutteloos is om onder deze omstandigheden waar te nemen en gaan in de bus videometeoren uitmeten.

Ondertussen zie ik vrij veel heldere meteoren. Als het nu maar helder was.

Na een uurtje trekt het open. De computer wordt weer uitgezet en iedereen gaat waarnemen. Onder de waarnemers van de sterrenwacht is nu ook de vijfjarige Jelle. Hij blijkt zeer goed te zijn. Zijn waarnemingen worden al na tien minuten professioneel genoteerd.

André heeft zich over de klok ontfermd zodat we ons daar niet meer druk over hoeven te maken. Gelukkig voor ons heeft hij het erg druk. Er verschijnen redelijk veel meteoren.

Voor het eerst in mijn leven maak ik een helder Perseidenmaximum mee. Misschien duurt het wel weer heel lang voordat dit weer gebeurt. Daar moeten we nu dus maar van genieten.

Dit geldt waarschijnlijk niet voor Jeffrey en Tiemen (VSB), want die houden het echt niet langer dan een uur vol en liggen even later te slapen.

Ook Guus blijkt tegen de slaap te vechten en gaat dus maar rondjes lopen. Dat krijg je dus na negen heldere nachten met weinig slaap en veel heen en weer rijden overdag.

Weer gaan we door met waarnemen tot in de schemering.

Na iedereen gedag te hebben gezegd gaan we op weg naar de camping.

Na het ontbijt ruimen we onze spullen op en beginnen aan het verwerken van onze waarnemingen.

De rest van de week nemen we niet meer waar, maar genieten nog even van onze vakantie.

Woensdag 13 augustus

Nadat we de tent hebben afgebroken, betaald hebben en nog wat in het gastenboek hebben geschreven gaan we op weg naar Varsseveld. Als we daar aankomen staat het ontbijt op ons te wachten.
